

طرح تأسیس، فعالیت و نظارت بر سازمان‌های مردم‌نهاد

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده.....
۲.....	فصل اول - کلیات و تعاریف.....
۶.....	فصل دوم - حقوق و تکالیف.....
۱۲.....	فصل سوم - تأسیس سمن.....
۱۷.....	فصل چهارم - نظارت بر تأسیس و فعالیت سمن.....
۲۲.....	فصل پنجم - سایر مقررات.....

طرح تأسیس، فعالیت و نظارت بر سازمان‌های مردم‌نهاد

چکیده

دغدغه تدوین قانون جامعی برای «سازمان‌های مردم‌نهاد» از سال‌های پیش وجود داشته است. براین اساس، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی نیز با تهیه و تدوین «طرح تأسیس، فعالیت و نظارت بر سازمان‌های مردم‌نهاد» به این نیاز پاسخ داده است.

تلاش این طرح بر آن است که با حمایت مالی و قانونی از این نهادها، حداکثر فعالیت آنها را در عرصه‌های مطروحه فراهم کند. طرح تأسیس و فعالیت و نظارت بر سازمان‌های مردم‌نهاد به شماره ثبت ۲۵۹ و به تاریخ ۱۳۸۹/۹/۲۹ چاپ شد و ۲۶ ماده از آن در صحن علنی به تصویب رسید اما برخی مسائل موجب شد برای بررسی بیشتر مواد، به مدت سه ماه مسکوت باقی بماند پس از آن بازنگری در مواد پیش از پیش ضروری می‌نمود به همین علت طرح پیش رو در واقع اصلاح شده طرح مذکور است.

فصل اول - کلیات و تعاریف

ماده (۱)

سازمان مردم‌نهاد که از این پس در این قانون به اختصار «سمن» نامیده می‌شود به تشکلی اطلاق می‌گردد که در راستای اهداف عام‌المنفعه توسط گروهی از اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی به صورت داوطلبانه با رعایت مقررات ذیل در چارچوب قانون اساسی تأسیس شده و واجد شرایط غیرانتفاعی و غیرسیاسی است.

در این قانون واژه‌ها و عبارات زیر به جای مفاهیم مشروح مربوط به کار می‌رود:

۱. **غیردولتی:** بدین معناست که دستگاه‌های دولتی در تأسیس و اداره آن دخالت نداشته باشند. مشارکت مقامات و کارکنان بدین معنی که از بودجه دولتی استفاده شود، ممنوع است و عضویت در سمن در صورتی که خارج از عنوان و سمت آنان باشد بلامانع است.

۲. **غیرسیاسی:** اهداف سمن نباید به نحوی باشد که مشمول ماده (۱) قانون احزاب باشد و سمن باید از تبلیغ له یا علیه افراد و جریان‌های سیاسی خودداری کند.

۳. **پروانه فعالیت:** مجوزی است که پس از ثبت سمن از سوی مراجع مقرر در این قانون با رعایت ضوابط مربوط در جهت شروع فعالیت آن صادر می‌گردد.

۴. **عام‌المنفعه:** عبارت است از فعالیت‌هایی که در جهت منافع و خیر جامعه بوده و شامل فعالیت‌های تجاری و صنفی نمی‌شود و تأسیس «سمن» تنها به منظور تقسیم منافع بین اعضا، مؤسسان، مدیران و کارکنان نباشد.

۵. **شبکه:** به مجموعه‌ای از سازمان‌های مردم‌نهاد «سمن» اطلاق می‌شود که با تعیین

اهداف مشترک یا پیرامون موضوع فعالیت تخصصی مشترک شکل می‌گیرد.

۶. **مراجع نظارتی:** این مراجع عبارت از قوه قضائیه، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، وزارت اطلاعات و دستگاه تخصصی مربوط است.

۷. **هیئت مؤسس:** به جمعی از اشخاص گفته می‌شود که سمن را تأسیس می‌نمایند.

تبصره «۱» - عناوین جمعیت، انجمن، کانون، گروه، مجمع، خانه و جامعه، بنیاد، مؤسسه و سازمان می‌تواند به‌جای واژه سمن در نامگذاری به کار گرفته شود. در سربرج و آرم و اسناد سمن ذکر عنوان «سازمان مردم‌نهاد» و شماره ثبت آن الزامی است.

تبصره «۲» - واحد ثبت شرکت‌ها و مؤسسات غیرتجارتی صرفاً مسئول ثبت و تعیین نام سمن‌ها است.

ماده (۲)

حوزه فعالیت سمن در امور اجتماعی، فرهنگی، حقوقی، عمرانی و امدادی، کشاورزی و منابع طبیعی، محیط زیست، مذهبی، زنان و خانواده، کارآفرینی، نیکوکاری و امور خیریه، علمی، بهداشت و تندرستی، توانبخشی و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی و نظایر آنهاست. دستگاه‌های تخصصی هر یک از حوزه‌های فعالیت سمن‌ها توسط هیئت عالی موضوع ماده (۴) این قانون تعیین می‌شود.

ماده (۳)

هیئت مؤسس تقاضای تأسیس سمن را حسب حوزه جغرافیایی فعالیت آن در سطح ملی به دبیرخانه کمیسیون نظارت بر فعالیت سمن‌ها در دستگاه‌های تخصصی

مربوطه و در سطح استان و شهرستان به دبیرخانه اداره کل دستگاه‌های تخصصی مربوطه در استان‌ها تسلیم می‌نماید.

تبصره «۱» - هیئت مؤسس سمن باید دارای حداقل پنج عضو باشد.

تبصره «۲» - هیئت مؤسس شبکه از سمن‌های متقاضی تأسیس شبکه تشکیل

می‌شود.

ماده (۴)

کمیسیون نظارت بر فعالیت سمن‌ها در دستگاه‌های تخصصی مربوطه کمیسیونی است که نظارت بر تأسیس و فعالیت و عملکرد و رسیدگی به تخلفات سمن‌ها و کمیسیون‌های نظارت در استان‌ها را برعهده دارد.

ماده (۵)

کمیسیون نظارت استان کمیسیونی است که مسئول اجرای مصوبات کمیسیون نظارت در دستگاه‌های تخصصی مربوطه در سطح استان یا شهرستان است و بر تأسیس و فعالیت و عملکرد و رسیدگی به تخلفات سمن‌های مربوطه نظارت می‌نماید.

ماده (۶)

کمیسیون نظارت بر فعالیت سمن‌ها در دستگاه‌های تخصصی مربوطه عبارتند از:

۱. معاونت حقوقی یا مدیر کل حقوقی دستگاه‌های تخصصی مربوطه و در

صورت نبود، یکی از معاونین به تشخیص عالی‌ترین مقام دستگاه‌های ذیربط،

۲. نماینده دادستان کل کشور،

۳. نماینده نیروی انتظامی،

۴. نماینده وزارت اطلاعات،

۵. یک نفر از اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها به انتخاب عالی‌ترین مقام دستگاه

تخصصی مربوطه،

۶. یک نماینده به انتخاب کمیسیون مربوطه مجلس شورای اسلامی،

۷. سه نفر نماینده منتخب از جانب سمن‌ها.

تبصره - معاونت یا مدیر کل حقوقی دستگاه‌های تخصصی مربوطه دبیر

کمیسیون می‌باشد.

ماده (۷)

اعضای کمیسیون نظارت بر فعالیت سمن‌ها در ادارات کل استان‌ها عبارتند از:

۱. مدیر کل دستگاه‌های مربوطه در استان یا نماینده وی،

۲. نماینده دادستانی،

۳. نماینده نیروی انتظامی،

۴. نماینده اداره کل اطلاعات استان،

۵. یک نفر از اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های استان به انتخاب مدیر کل،

۶. دو نفر نماینده منتخب از جانب سمن‌های استان.

تبصره «۱» - انتخاب نمایندگان سمن‌ها در مواد (۶) و (۷) براساس دستورالعمل

مصوب دستگاه‌های تخصصی مربوطه صورت خواهد گرفت.

تبصره «۲» - محل استقرار دبیرخانه کمیسیون‌های نظارت در محل دستگاه‌های تخصصی مربوطه و ادارات کل آنهاست که وظیفه اجرای تشریفات اداری و انجام اقدامات قانونی مربوطه را بدون اضافه کردن بار مالی بر دستگاه تخصصی را برعهده دارند.

فصل دوم - حقوق و تکالیف

ماده (۸)

سمن حق دارد متناسب با حوزه فعالیت تخصصی خود، با رعایت این قانون و سایر قوانین و مقررات مربوط در چارچوب اساسنامه خود با لحاظ موارد زیر فعالیت نماید:

الف) ارائه خدمات مورد نیاز جامعه،

ب) اظهارنظر و پیشنهاد راهکارهای مناسب به دستگاه‌های اجرایی و نهادهای ذیربط،

ج) تسهیل و کمک به اجرای برنامه‌ها و پروژه‌های دستگاه‌های دولتی، نهادهای عمومی غیردولتی، شرکت‌ها و مؤسسات خصوصی و سازمان‌های بین‌المللی مورد تأیید وزارت امور خارجه و مراجع ذیصلاح از طریق امضای تفاهمنامه و یا عقد قرارداد با آنها،

د) برگزاری اجتماعات و راهپیمایی‌ها پس از اطلاع به مراجع ذیربط،

ه) اطلاع‌رسانی در قالب انتشار نشریه و یا استفاده از دیگر ابزار پس از کسب مجوز از مراجع ذیربط،

و) اجرای برنامه‌ها و پروژه‌ها برای تأمین اهداف مقرر در اساسنامه.

تبصره «۱» - عضویت سمن در سازمان‌های بین‌المللی و هرگونه همکاری و فعالیت بین‌المللی از قبیل عقد قرارداد، امضای تفاهمنامه و شرکت در همایش‌ها و دوره‌های آموزشی در خارج از کشور منوط به اخذ مجوز از کمیسیون نظارت بر سمن‌ها در دستگاه‌های تخصصی مربوطه می‌باشد.

تبصره «۲» - سمن موظف است پیش از دریافت هرگونه کمک اعم از نقدی و غیرنقدی از آژانس‌های وابسته به سازمان ملل متحد و دیگر منابع کمک‌کننده خارجی اعم از حقیقی یا حقوقی، میزان کمک و موضوع آن را به صورت مشروح برحسب مورد جهت اخذ مجوز به کمیسیون نظارت بر سمن‌ها در دستگاه‌های تخصصی مربوطه اعلام نماید.

تبصره «۳» - کمیسیون مزبور با استعلام از وزارت خارجه نظر نهایی خود را اعلام می‌نماید.

ماده (۹)

سمن حق دارد برابر قوانین و مقررات جاری کشور با اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از دولتی و غیردولتی داخل و خارج از کشور با رعایت ماده (۸) این قانون مبادرت به عقد قرارداد نماید.

ماده (۱۰)

منابع مالی سمن عبارت است از:

الف) هدیه، اعانه و هبه اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از دولتی و غیردولتی و داخلی و خارجی با رعایت ماده (۸) این قانون،

ب) وقف،

ج) وجوه حاصل از فعالیت‌های انجام شده در چارچوب این قانون،

د) حق عضویت در سمن،

ه) اخذ وام و تسهیلات از بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری.

تبصره «۱» - جمع‌آوری اعانات مردمی از طریق چاپ قبوض تحت هر عنوان یا توزیع صندوق‌های جمع‌آوری اعانات، منوط به اخذ مجوز از کمیسیون‌های نظارت است.

ماده (۱۱)

دستگاه‌های تخصصی موظفند بخشی از تسهیلات و اعتبارات خود را که حداقل ۳۰ درصد اعتبارات سمن‌هاست در راستای برنامه‌های مورد حمایت در چارچوب سیاست‌ها و مصوبات کمیسیون‌های نظارت اعطا کنند.

ماده (۱۲)

دستگاه‌های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی موظفند پیش از عقد قرارداد یا اعطای

کمک به سمن از دبیرخانه کمیسیون‌های نظارت مربوط استعلام نمایند. کمیسیون‌های مذکور موظفند ظرف بیست روز پاسخ خود را اعلام کنند. دستگاه‌های مذکور موظفند حدود کمک‌ها و قراردادهای همکاری با سمن‌ها را به دبیرخانه کمیسیون‌های نظارت زیربط منعکس نمایند.

ماده (۱۳)

سمن موظف است گزارش عملکرد اجرایی و مالی سالیانه خود را حداکثر تا دو ماه پس از پایان هر سال مالی به کمیسیون‌های نظارت مربوطه ارائه نماید. تبصره - عدم ارائه گزارش مالی در موعد مقرر بار اول موجب اعمال مجازات درجه ۱ و در صورت تکرار از درجه ۲ تا ۳ علیه سمن خواهد شد.

ماده (۱۴)

کلیه دریافت‌ها و پرداخت‌های سمن باید از طریق حساب بانکی سمن صورت گیرد و سمن موظف است کلیه عملکرد مالی خود را در دفاتر قانونی مربوطه ثبت و ضبط نماید. عدم ثبت عملکرد مالی برای بار اول موجب اعمال مجازات درجه ۱ و در صورت تکرار از درجه ۲ تا ۳ علیه سمن خواهد شد.

ماده (۱۵)

تقسیم دارایی و مازاد درآمد سمن در میان مؤسسان، اعضا و مدیران و کارکنان آن قبل و پس از انحلال ممنوع است.

ماده (۱۶)

سمن موظف است امکان دسترسی نمایندگان کمیسیون‌های نظارت را به اطلاعات و اسناد خود فراهم نماید. نمایندگان مذکور در صورت لزوم می‌توانند در حضور نماینده سمن و در محل دفتر سمن اسناد و اطلاعات مذکور را بررسی و حسب نیاز تصویربرداری نمایند. نحوه بررسی باید به‌گونه‌ای باشد که به وظایف سمن خللی وارد نیاید. خارج کردن اصل اسناد از محل دفتر سمن جز به حکم دادگاه صالح ممنوع است.

ماده (۱۷)

دستگاه‌های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی می‌توانند در فرآیند تصمیم‌گیری نسبت به اخذ نظرات از سمن‌ها اقدام نموده و حسب مورد آنها را برای شرکت در جلسات دعوت نمایند.

ماده (۱۸)

دستگاه‌های تخصصی می‌توانند وظایف، امور و فعالیت‌های قابل واگذاری دستگاه

متبوع خود را شناسایی کنند و به سمن‌هایی که برابر مقررات این قانون فعالیت می‌نمایند و دارای توانمندی‌های لازم می‌باشند، واگذار نمایند.

سمن‌ها حق دارند پیشنهادهای خود را در این خصوص به دستگاه تخصصی مربوطه و یا کمیسیون‌های ذیربط ارائه نمایند.

ماده (۱۹)

سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلفند برای فرهنگ‌سازی، آموزش عمومی و اطلاع‌رسانی به‌منظور معرفی نقش و کارکردهای سمن‌ها، قوانین و مقررات و سایر موارد مرتبط و همچنین سیاست‌ها و تصمیمات کمیسیون‌های نظارت اقدام نمایند.

ماده (۲۰)

سمن‌ها براساس این قانون از معافیت مالیاتی برخوردارند.

ماده (۲۱)

سمن‌ها مجازند به نحو مقتضی در جهت آموزش اعضا و عموم مردم در راستای اهداف و اساسنامه سمن اقدام نمایند.

فصل سوم - تأسیس سمن

ماده (۲۲)

دبیرخانه کمیسیون‌های نظارت حسب مورد مکلفند ظرف بیست روز از تاریخ دریافت تقاضای تأسیس سمن‌ها نسبت به انطباق درخواست هریک از آنها با مفاد این قانون و دریافت مدارک و ارسال استعلام‌ها به مراجع نظارتی اقدام و مراجع یاد شده نیز مکلفند ظرف حداکثر دو ماه از تاریخ استعلام، نظر خود را اعلام نمایند. عدم پاسخ در مدت مزبور مانع از تصمیم هیئت‌های مذکور نیست.

ماده (۲۳)

دبیرخانه کمیسیون‌های نظارت موظفند در صورت اخذ پاسخ مثبت استعلام‌ها از مراجع نظارتی نسبت به صدور مجوز تأسیس سمن و ارسال آن به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور جهت ثبت سمن اقدام نمایند.

تبصره - سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است نسبت به ثبت آن دسته از سمن‌هایی که مجوز تأسیس خود را از کمیسیون‌های موضوع این ماده اخذ نموده‌اند اقدام نماید.

ماده (۲۴)

پروانه فعالیت اعضای هیئت مدیره سمن پس از طی مراحل قانونی برای مدت دو سال از طرف کمیسیون‌های نظارت صادر و تحویل می‌گردد و تمدید مجوز فعالیت نیز پس

از احراز صلاحیت افراد جدیدالورود و بررسی عملکرد سمن‌ها انجام می‌گیرد.

تبصره «۱» - پروانه تأسیس و فعالیت سمن پس از طی مراحل قانونی و ثبت آن با امضای دبیر و عالی‌ترین مقام دستگاه‌های تخصصی مربوطه در سطح ملی و یا استانی صادر می‌شود.

تبصره «۲» - برای شش سال پروانه موقت و پس از آن در صورت نبود تخلف و اعلام گزارش سالیانه سمن به کمیسیون نظارت و داشتن فعالیت پروانه دائم به سمن داده می‌شود.

تبصره «۳» - سمن‌های استانی و یا شهرستانی هنگامی می‌توانند درخواست صدور پروانه ملی نمایند که ماهیت و مشخصات و رویکرد فعالیتشان در چارچوب مصوبه کمیسیون نظارت و موافقت آن کمیسیون با تأسیس سمن ملی باشد.

تبصره «۴» - پس از ثبت تأسیس سمن یا شبکه در دفاتر ثبت شرکت‌ها و سازمان‌های غیرتجارتی و امضای ذیل دفاتر توسط مؤسسين سمن یا شبکه واجد شخصیت حقوقی مستقل است.

ماده (۲۵)

اعضای هیئت مؤسس و هیئت مدیره، مدیر عامل و بازرسان سمن باید دارای شرایط زیر باشند:

الف) حداقل بیست‌ودو سال تمام،

ب) تابعیت جمهوری اسلامی ایران،

ج) التزام عملی به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران،

(د) کارت پایان خدمت یا معافیت برای افراد مذکور،
 (ه) نداشتن محکومیت مؤثر کیفری موجب محرومیت از حقوق اجتماعی،
 (و) نداشتن سوء شهرت،
 (ز) عدم وابستگی تشکیلاتی به احزاب، سازمان‌ها و گروه‌های غیرقانونی،
 (ح) عدم سابقه ارتباط سوء با بیگانگان و کشورهای متخاصم و مخالف نظام جمهوری اسلامی ایران.

تبصره «۱» - حداقل دویز پنجم اعضای هیئت امنای و هیئت مدیره باید دارای مدرک علمی یا تخصصی و تجربی مرتبط با فعالیت سمن باشند.
تبصره «۲» - دستورالعمل نحوه تسلیم تقاضای تأسیس سمن و ارائه مدرک لازم به کمیسیون‌های مربوطه و سطح‌بندی مدارک علمی و تخصصی و تجربی برای عضویت در هیئت مؤسس و هیئت مدیره به تصویب کمیسیون‌های نظارت می‌رسد.

ماده (۲۶)

سمن‌هایی که دارای اهداف و یا موضوع فعالیت مشترک هستند می‌توانند در سطح ملی و استانی با رعایت شرایط زیر به تأسیس شبکه اقدام نمایند:
 الف) توانمندی و صلاحیت به تأیید کمیسیون نظارت بر سمن دستگاه‌های تخصصی مربوطه،

ب) نداشتن محکومیت‌های مقرر در مواد (۳۳) و (۳۴) این قانون،

ج) تعداد اعضای مؤسس شبکه حداقل پنج سمن.

تبصره «۱» - شبکه در کلیه مراحل تأسیس و فعالیت از حقوق و تکالیف و سایر

مقررات این قانون و دستورالعمل‌های مربوط به آن تبعیت می‌نماید،

تبصره «۲» - عضویت سمن در شبکه باید به تصویب مجمع عمومی و یا هیئت

امنای آن در صورتی که عضوپذیر نباشد، برسد.

تبصره «۳» - دستورالعمل نحوه تسلیم تقاضای تأسیس شبکه و ارائه مدارک

لازم به کمیسیون‌های نظارت و تعیین توانمندی و صلاحیت سمن‌ها برای ایجاد شبکه

توسط کمیسیون مذکور تهیه و ابلاغ می‌گردد.

ماده (۲۷)

اساسنامه سمن باید حاوی موارد زیر باشد:

الف) نام و عنوان اختصاری،

ب) اهداف،

ج) موضوع فعالیت،

د) مدت فعالیت،

هـ) محدوده جغرافیایی و اقامتگاه،

و) نحوه ایجاد شعب،

ز) ارکان و تشکیلات، نحوه انتخاب هیئت مدیره، هیئت امناء، مدیر عامل و

بازرسان شرح وظایف و اختیارات و مسئولیت‌های آنها،

ح) نحوه رسمیت جلسات هیئت مدیره یا هیئت امناء و چگونگی اخذ تصمیمات در آنها،

ط) نحوه تعیین صاحبان امضاها،

ی) شرایط پذیرش عضو در صورت عضوپذیر بودن سمن،

ک) نحوه تغییر و تجدیدنظر در اساسنامه،

ل) نحوه انحلال،

م) مشخص ساختن وضعیت دارایی‌ها برای بعد از انحلال،

ن) نحوه ارائه گزارش مالی و اجرایی به مراجع ذیربط و افراد ذینفع،

س) منابع درآمد،

ع) آیین‌نامه داخلی،

ف) میزان سرمایه اولیه،

ص) دوره زمانی تشکیل جلسات هیئت مدیره،

ق) تعیین روزنامه برای دادن آگهی.

تبصره - اساسنامه سمن باید بر رأی‌گیری آزاد از اعضا برای انتخاب مدیران و

همچنین دوره تصدی و نحوه تغییر آنها و تغییر در اساسنامه را تصریح نماید.

ماده (۲۸)

ارکان سمن شامل مجمع عمومی اعضا یا هیئت امنا، هیئت مدیره و بازرسان است.

تبصره «۱» - مجمع عمومی اعضا یا هیئت امنا بالاترین مرجع سیاستگذاری و

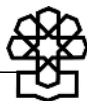
نظارت بر عملکرد سایر ارکان سمن است.

تبصره «۲» - هیئت مدیره بالاترین رکن اجرایی سمن بوده و از بین خود یا

سایرین یک نفر را به‌عنوان مدیر عامل انتخاب می‌نماید. استعلام‌های قید شده در ماده

(۲۱) این قانون باید برای اعضای هیئت مدیره، مدیر عامل و بازرسان سمن نیز به

انجام رسد.

ماده (۲۹)

کلیه دستگاه‌های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی موظفند در جهت توسعه سمن‌ها ضوابط این قانون را رعایت نمایند و صدور هرگونه آیین‌نامه و یا دستورالعمل داخلی و تخصصی در چارچوب فعالیت سمن‌ها باید به پیشنهاد کمیسیون‌های نظارتی سمن در دستگاه‌های تخصصی مربوطه باشد.

فصل چهارم - نظارت بر تأسیس و فعالیت سمن

ماده (۳۰)

وظایف کمیسیون نظارت به شرح ذیل می‌باشد:

- الف) نظارت بر حسن اجرای این قانون،
- ب) اتخاذ سیاست‌های کلان در حوزه تأسیس، فعالیت و نظارت بر امور سمن‌ها،
- ج) تصمیم‌گیری در حوزه فرهنگ‌سازی و اطلاع‌رسانی عمومی در امور سمن‌ها،
- د) رسیدگی به شکایات سمن‌ها از کمیسیون نظارت استان،
- هـ) بررسی گزارش تخلفات سمن‌های استانی و صدور رأی مقتضی،
- و) بررسی گزارش تخلفات سمن‌های ملی و شبکه‌ها و صدور رأی مقتضی،
- ز) سیاستگذاری در راستای حمایت و توانمندسازی و ساماندهی سمن‌ها،
- ح) بررسی اطلاعیه سمن‌ها برای تجمعات و راهپیمایی و ارجاع به مراجع ذیربط،
- ط) نظارت موردی و سالیانه بر عملکرد سمن‌ها و شبکه‌ها و همچنین نظارت بر روابط سمن‌های ملی و شبکه‌ها با سمن‌های بین‌المللی و خارجی،

ی) صدور مجوز تأسیس و پروانه فعالیت برای سمن‌های ملی و شبکه‌ها.

ماده (۳۱)

نمایندگان قانونی سمن‌ها در صورت ارتکاب جرم ناشی از مسئولیت خود در سمن توسط کمیسیون‌های نظارت به مراجع ذیصلاح قضایی معرفی می‌گردند تا برابر قانون به اتهام آنها رسیدگی شود.

ماده (۳۲)

دستورالعمل نظارت تخصصی بر عملکرد، فعالیت‌ها و برنامه‌های سمن به پیشنهاد کمیسیون‌های نظارت ذیربط تهیه و به تصویب دستگاه‌های تخصصی می‌رسد.

ماده (۳۳)

وظایف کمیسیون نظارت استان به شرح زیر است:

الف) اجرای مصوبات کمیسیون نظارت واقع در دستگاه تخصصی،

ب) دریافت و بررسی گزارش‌های عملکرد و تخلفات سمن‌های در سطح استان و

صدور رأی مقتضی،

ج) نظارت بر حسن اجرای مصوبات کمیسیون‌های نظارت توسط سایر مراجع

نظارتی مربوطه و ارسال گزارش به کمیسیون‌های نظارت حسب مورد،

د) نظارت بر نحوه توزیع تسهیلات دولتی بین سمن‌های استانی و شهرستانی،

هـ) صدور مجوز تأسیس برای سمن‌های استانی،

ط) صدور پروانه فعالیت سمن‌های استانی پس از طی مراحل قانونی،
ی) درخواست تعلیق یا انحلال سمن‌های متخلف استانی از کمیسیون نظارت.

ماده (۳۴)

در صورتی که کمیسیون نظارت رأساً و یا از طریق کمیسیون نظارت استان تخلفات و یا خروج از شرایط تأسیس سمن را احراز کند، سمن متخلف را با رعایت درجات تنبیهات، به یکی از موارد ذیل، محکوم می‌کند.

۱. تذکر کتبی و درج در پرونده با تعیین مهلت برای اصلاح وضعیت سمن‌های

ملی،

۲. محرومیت از خدمات و یا حمایت‌های مندرج در این قانون حداکثر به مدت یک

سال برای سمن‌های ملی،

۳. تعلیق موقت فعالیت سمن‌ها اعم از ملی و استانی حداکثر به مدت یک سال،

۴. درخواست انحلال سمن‌های متخلف شبکه‌ها از مراجع ذیصلاح قضایی.

تبصره - اداره ثبت اسناد و املاک کشور ملزم به ابطال شماره ثبت سمن‌های

متخلف شبکه‌ها و طبق رأی مراجع ذیصلاح قضایی هستند.

ماده (۳۵)

در صورتی که کمیسیون نظارت استان تخلفات و یا خروج از شرایط تأسیس

سمن‌های استانی را احراز کنند، به شرح یکی از موارد ذیل اقدام می‌نمایند:

۱. تذکر کتبی و درج در پرونده با تعیین مهلت برای اصلاح وضعیت سمن‌های استانی،

۲. محرومیت از خدمات و یا حمایت‌های مندرج در این قانون حداکثر به مدت یک سال برای سمن‌های استانی،
۳. پیشنهاد تعلیق موقت فعالیت سمن‌های استانی حداکثر به مدت یک سال به کمیسیون نظارت،
۴. درخواست انحلال سمن‌های مزبور از کمیسیون نظارت.

ماده (۳۶)

سمن‌ها می‌توانند مراتب اعتراض خود را از تصمیم کمیسیون نظارت استان به کمیسیون نظارت ارائه نمایند. از آرای کمیسیون نظارتی دستگاه‌های تخصصی مربوط می‌توان به دیوان عدالت اداری شکایت کرد.

ماده (۳۷)

نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظف است نسبت به اجرای احکام صادره از کمیسیون مبنی بر جلوگیری از فعالیت و پلمپ دفتر سمن متخلف، اقدام و گزارش آن را به مراجع ذیصلاح قضایی و کمیسیون‌های نظارت ارسال نماید.

ماده (۳۸)

سمن‌ها و شبکه‌ها مکلفند کلیه تغییرات در مفاد اساسنامه، هیئت مدیره، مدیر عامل، بازرس و نشانی خود را به دبیرخانه کمیسیون ذیربط اطلاع دهند.

تبصره «۱» - دبیرخانه کمیسیون ذیربط پس از اخذ نظر موافق مراجع نظارتی و انطباق تغییرات با مقررات این قانون نسبت به درج در سوابق و اعلام به مرجع ثبتی اقدام خواهد نمود.

تبصره «۲» - دبیرخانه کمیسیون ذیربط موظف است کلیه اطلاعات مربوط به تغییرات موضوع این ماده را به مراجع نظارتی اطلاع دهد.

تبصره «۳» - دبیرخانه کمیسیون نظارت استان موظف است ضمن ایجاد سامانه‌های اطلاعاتی از سمن‌ها و شبکه‌های حوزه مربوطه نسبت به ارسال کامل اطلاعات به کمیسیون نظارت اقدام نمایند.

تبصره «۴» - دبیرخانه کمیسیون نظارت موظف است نسبت به ایجاد سامانه اطلاعاتی ملی در مورد سمن‌های کل کشور و شبکه‌ها با همکاری کمیسیون نظارت استان اقدام نماید.

ماده (۳۹)

سازمان‌های مردم‌نهاد خارجی که قصد فعالیت به‌طور موقت و یا دائم در کشور را دارند باید در یکی از کشورهای جهان رسماً به ثبت رسیده و دارای شرایط ذیل باشند:

الف) غیرانتفاعی و غیرسیاسی،

ب) داشتن اساسنامه و آیین‌نامه اجرایی و صحت ترجمه آنها به تأیید وزارت

امور خارجه جمهوری اسلامی ایران،

ج) عدم مخالفت فعالیت‌ها با شرع مقدس اسلام، قوانین و مصالح عمومی کشور،

د) ثبت سمن‌های مذکور در کشور متبوعشان به تأیید وزارت خارجه،
 هـ) صدور مجوز فعالیت برای سمن‌های مذکور در ایران پس از کسب نظر مثبت
 وزارتخانه‌های امور خارجه و اطلاعات، توسط کمیسیون نظارت تخصصی مربوطه.

فصل پنجم - سایر مقررات

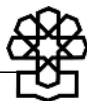
ماده (۴۰)

کلیه سمن‌هایی که تا تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون ایجاد شده‌اند، باید ظرف شش ماه
 اساسنامه و درخواست تطبیق خود را با مقررات این قانون به دبیرخانه کمیسیون نظارت
 دستگاه مربوطه اعلام نمایند. عدم مراجعه سمن‌های مزبور به منزله عدم تمایل به ادامه
 فعالیت تلقی می‌گردد و از ادامه فعالیت آنها جلوگیری می‌شود. شماره ثبت آنها براساس
 درخواست کمیسیون نظارت توسط اداره ثبت اسناد و املاک کشور ابطال می‌گردد.

ماده (۴۱)

انحلال سمن و یا شبکه به دو شکل زیر صورت می‌گیرد:

الف) انحلال اختیاری توسط مدیر یا مدیران سمن یا شبکه بر طبق شرایط مقرر
 در اساسنامه به عمل می‌آید. در صورتی که در اساسنامه متصدی امر تصفیه معین
 نشده باشد مجمع عمومی فوق‌العاده حداقل سه نفر را به عنوان هیئت تصفیه انتخاب
 می‌نماید و این هیئت موظف است پس از رسیدگی به حساب‌ها و وصول مطالبات و
 تسویه بدهی‌ها و تعیین دارایی مسلم سمن یا شبکه اعم از منقول و غیرمنقول، گزارش

آن را به تصویب مجمع عمومی فوق العاده برساند. هیئت مذکور موظف است نتیجه را به کمیسیون نظارت ذریبٹ گزارش و پس از تأیید این کمیسیون در روزنامه رسمی درج نماید.

ب) انحلال اجباری با رأی قطعی دادگاه صلاحیت دار در صورتی که رأساً به موضوع رسیدگی کرده باشد صورت می گیرد. در صورتی که اساسنامه سمن یا شبکه متصدی امر تصفیه را معین نکرده باشد دادگاه در ضمن حکم انحلال دو یا چند نفر از سمن یا شبکه مذکور و یا سمن های با موضوع فعالیت مشابه را برای تصفیه معین می نماید. متصدیان امر تصفیه باید پس از رسیدگی به حساب ها و وصول مطالبات و تسویه بدهی ها و تعیین دارایی مسلم سمن یا شبکه اعم از منقول و غیر منقول، گزارش آن را به اطلاع دادگاه صادرکننده رأی برسانند.

تبصره «۱» - چنانچه مدت فعالیت سمن یا شبکه در اساسنامه به صورت محدود، قید شده باشد، پس از انقضای آن سمن خودبه خود منحل می شود.

تبصره «۲» - تعیین تکلیف هرگونه دارایی های سمن پس از انحلال بر طبق مفاد اساسنامه سمن است. در صورتی که در اساسنامه سمن مراتب تعیین تکلیف دارایی ها مشخص نشده باشد، کلیه دارایی ها با بررسی و تأیید کمیسیون های نظارت و هیئت تصفیه از طریق مراجع قضایی تعیین تکلیف می گردد.

ماده (۴۲)

احکام مندرج در اجزای «۷» و «۸» بند «ب» ماده (۲) قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مصوب ۱۳۸۳، تشکل های کارگری و کارفرمایی

موضوع فصل ششم قانون کار، آموزشگاه‌های علمی آزاد و نیز مدارس غیرانتفاعی موضوع قانون تأسیس مدارس غیردولتی مصوب ۱۳۶۷، تشکل‌های اسلامی دانشگاه‌ها موضوع مقررات مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی مورخ ۱۳۷۸/۶/۹، اتحادیه تشکل‌های اسلامی دانشگاهیان موضوع آیین‌نامه مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی مورخ ۱۳۸۰/۸/۱۵، تشکل‌های دانش‌آموزی، تشکل‌های مشمول قانون نظام صنفی کشور مصوب ۱۳۸۲ از شمول این قانون مستثنا می‌باشد.

تبصره - تمامی نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مشمول قانون فهرست نهادها و مؤسسات غیردولتی عمومی مصوب سال ۱۳۷۳ و اصلاحات بعدی آن از شمول سازمان موضوع این قانون خارج است.

ماده (۴۳)

آیین‌نامه اجرایی این قانون به پیشنهاد وزارت کشور ظرف مدت شش ماه تدوین و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

تبصره دستگاه‌های تخصصی مربوطه شامل این قانون عبارتند از: وزارتخانه‌ها و سازمان‌های تحت نظارت نهاد ریاست جمهوری).

ماده (۴۴)

از تاریخ تصویب، قوانین، مقررات و آیین‌نامه‌های مغایر این قانون لغو می‌گردد.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۲۱۶۳

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: طرح تأسیس، فعالیت و نظارت بر سازمان‌های مردم‌نهاد

نام دفتر: مطالعات سیاسی (گروه سیاست داخلی)

تهیه و تدوین: غلام‌عباس دارابی

ناظر علمی: ابودر گوهری مقدم

متقاضی: زهره الهیان (نماینده تهران، ری و شمیرانات)

ویراستار ادبی: فرزاد جعفری

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۹۰/۱۰/۱۸